

DRÁŽĎANY

Deväťdesiatdvaročný debutant, storočná symfónia

V ten istý deň, keď na námestí pred Semperovou operou demonštrovala demagogická PEGIDA, „ozdobilo“ priečelie domu elektronické plátno, na ktorom sa striedali nápisy „Nie sme kulisou pre intoleranciu“ a „Nie sme pódium pre národnostnú nenávisť“.

Na toto pódium vstúpil 21. 10. takmer deväťdesiatdvaročný klavirista **Menahem Pressler**. Sotva sa držal na nohách, na scénu ho doslova priniesol dirigent **Christian Thielemann**. Práve intolerancia a rasová nenávisť vyhnaní umelca v roku 1939 z Nemecka, išlo mu o holý život. Dnes je Pressler známy ako zakladateľ popredného komorného súboru Beaux Arts Trio, v ktorom pôsobil vyše päťdesiat rokov ako klavirista. V týchto dňoch obdržal za celoživotné dielo ECHO Klassik, prestížne vyznamenanie každoročne udeľované Zväzom nemeckého hudobného priemyslu.

Pred dvomi rokmi, ako deväťdesiatročný, Pressler sólisticky debutoval s Berlínskou filharmóniou, aktuálny koncert v Drážďanoch bol jeho prvým stretnutím so **Staatskapelle Dresden**. Na programe bol posledný Mozartov klavírny koncert (KV 595) – lyrický, kantabilný, pohybujúci sa predovšetkým v dur, no napriek tomu zahalený do akéhosi melan-

Ch. Thielemann a M. Pressler
(foto: M. Creutziger)

cholického závoja. Vekom poznačené prsty klaviristu nestratili nič zo svojej elasticity, suverénne behali po klaviatúre a obdivuhodne artikulovali sólistovu výpoveď. Presslerov Mozart bol zvukovo vyvážený, dynamicky prepracovaný do najmenších pianissim, rytmicky pregnantný, zahraný s presvedči-

vosťou a chuťou. Približoval sa k Beethovenovej hudobnej reči, ktorú dielo anticipuje. Krásne vystúpenie rozvážneho starca, dojemné momenty, standing ovation, kolektívne bravó skandovanie!

Mozarta vystriedala *Alpská symfónia* Richarda Straussa, práve oslavujúca storočnicu. Skladateľ ju venoval Dvornej kapele v Drážďanoch, ktorá ju pod jeho osobným vedením uviedla koncom októbra 1915 v Berlíne a Drážďanoch. Od tých čias sa dielo zaradilo k profilovým repertoárovým číslam telesa. Priehľadné komorné obsadenie Mozartovho orchestra vystriedala záplava inštrumentálnych farieb romantického hudobného výletu do sveta hôr. So Straussovou programovou hudbou mohol poslucháč vystúpiť na vrchol Álp, zažiť blesky i hrmenie horskej búrky a vrátiť sa za šťastne domov – alebo sa nechať unášať ekvilibristikou autorovej hudobnej reči i bez jej programového pozadia. Priam skvejúca sa Sächsische Staatskapelle a dirigent Christian Thielemann zanechali frapujúcu kreáciu diela. Zážitok násobilo aj prostredie akusticky vylepšeného javiska opery, pomenovaného koncertnou izbou.

DUCHCOV

Veľké české muzikantské srdcia

Je nepochybne ct'ou, byť členom komorného telesa pomenovaného podľa jedného z najväčších skladateľov dejín hudby. Vznik súboru, majúceho v hlavičke meno Antonína Dvořáka, si žiada súhlas priameho Dvořákovho dediča a napokon i Spoločnosti Antonína Dvořáka.

Dvořákovho klavírneho kvarteta (foto: A. Schindler)

Kvalitu telesa musí zároveň niekto garantovať. V prípade **Dvořákovho klavírneho kvarteta** to boli huslista Václav Hudeček a nedávno zosnulý klavirista Ivan Moravec. Hlavnou garanciou sú však sami členovia súboru: klaviristka **Slávka Vernerová-Pěchočová**, huslistka **Jana Vonášková-Nováková**, violista **Petr Verner** a violončelista **Jan Žďánský**. Všetci majú za sebou bohaté skúsenosti ako sólisti i komorní hráči, ich cesty sa dlhé roky križovali v rôznych komorných telesách

a na rôznych pódiumoch doma i v zahraničí. Do konečného komorného zoskupenia, Dvořákovho klavírneho kvarteta, ich priviedla vzájomná sympatia, chuť spoločne pracovať, ale hlavne veľké muzikantské srdcia. Štyria umelci nepoznajú technicko-interpretáčnu prekážku: bez námahy ťažia z hĺbok notových zápisov, z ich hudobných myšlienok, zo spleti harmónií a melódií. V čase sa

odvíjajúci hudobný obraz vzniká pred ušami a očami publika zatajujúceho dych. Inak to nebolo ani 13. 10. vo Valdštejnskej sieni Štátneho zámku Duchcov, v malom mestečku na severozápade Čiech. Nádhernú, klasicisticky upravenú barokovú sieň naplnili tóny *Klavírneho kvarteta a mol Gustava Mahlera a Klavírneho kvarteta č. 2 Es dur op. 87* Antonína Dvořáka. Obe diela z konca 19. storočia, obe ovplyvnené Brahmsom, obe neskororomantické. V prípade Dvořáka ide o opus z po-

slednej skladateľskej fázy, v prípade Mahlera o dielo zo študentských rokov. Dvořákov vyšlo hneď po jeho vzniku u vydavateľa Simrocka, Mahlerovo bolo takmer stratené (zachovalo sa iba v jednej časti). Obidve dnes v koncertných sieňach stretávame zriedka, poznáme ich skôr z nahrávok.

A pritom, aká to je vďačná a silná hudba! Do pohnutého krátkeho molového Mahlera sa interpreti ponorili, akoby sa s ním nechceli nikdy rozlúčiť. Predstavili zvláštny komorný štýl: sýty, zdržanlivý, vášnivý, v tematickej práci vynaliezavý – napriek šiestnástim rokom tvorcu už takmer „mahlerovský“. Všadeprítomný klavír bol jeho základom, lešením i nadstavbou. Nádherné vyznelo tiež sordinované intermezzo. Huslová kadencia pred záverom torza priam skríkla, žalujúc, že sa z Mahlerovej komornej hudby nezachovalo viac.

Podobne ako v Mahlerovi, aj v Dvořákovovi vytvorili interpreti už v prvej časti éterické zvukové obrazy, v ktorých napriek ich suverénnej osobitosti dokonale splynuli všetky štyri nástroje. Tam, kde si to partitúra vyžadovala, sa husle odsunuli do pozadia, aby mohlo zvíťaziť zamatom odeté violončelo či viola. *Lento* korunovali nadherné sóla, *Scherzo* sa v *Triu* famózne roztancovalo a *Finále* dalo zabudnúť, že muziciujú štyria hudobníci – z počiatočného unisona vytvorili nádherný, priam orchestrálny dvořákovský ohňostroj.

Stranu pripravila: **Agata SCHINDLER**